

АНАЛІЗ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПОБОЧЕНКО Леся Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

ЛЮБАРЦЕВА Крістіна Дмитрівна

студентка магістратури,

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

У статті досліджено сучасний стан та тенденції розвитку торговельно-економічного співробітництва України з країнами Європейського Союзу в сучасних умовах розвитку світогосподарських процесів. Проаналізовано зовнішню торгівлю товарами та послугами України з Європейським Союзом та виділено основні проблеми щодо торговельно-економічної співпраці між ними.

Ключові слова: зовнішньоторговельний оборот, зовнішня торгівля, експорт/імпорт товарів та послуг, торговельно-економічне співробітництво, торговельні партнери.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку глобалізації та інтеграції світової економіки Україна як велика європейська держава з високим економічним потенціалом не може залишитися осторонь світових процесів. Відповідно, входження України до світової економічної спільноти являється досить вагомим пріоритетом розбудови нашої держави. Відносини з Європейським Союзом набувають для України особливого значення при визначенні власних перспектив і резервів для підвищення рівня міжнародних торговельних контактів та рівня конкурентноздатності вітчизняної економіки на світовому ринку. Співпраця з Європейським Союзом дає неоціненний результат, який є очевидним. Це і доступ до світових ринків, інформаційних технологій, і розширення участі у міжнародних інвестиційних процесах, і освітні програми допомоги, вдосконалення транспортних та телекомунікаційних систем [1, с.8].

На сьогодні ЄС – найважливіше джерело інвестицій, що приносять в економіку не лише фінансові ресурси, а й міжнародний досвід корпоративного управління, спонукають компанії до впровадження міжнародних стандартів якості, обліку тощо. Нині ЄС є найбільшим торговельним партнером України, на який припадає майже третина загального національного зовнішньоекономічного товарообігу.

Після набуття чинності Угоди про партнерство і співробітництво (УПС) між Україною та ЄС головними завданнями двостороннього переговорного процесу є підготовка до ратифікації Угоди про вільну торгівлю між Україною і Євросоюзом (парафована 30 березня 2012 року). За економічною значимістю ця угода певною мірою є вагомішою для України, ніж УПС, яка визначила генеральні принципи взаємин з ЄС.

Розширення доступу до зовнішніх ринків ЄС компенсує для товаровиробників негативні наслідки різкого спаду купівельної спроможності всередині країни, а в майбутньому розширення експорту українських товарів на західноєвропейський ринок може стати одним із головних факторів прискореного росту валового внутрішнього продукту у нашій державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми європейської економічної інтеграції та перспектив інтеграції України до ЄС досліджуються в роботах вітчизняних вчених: О.Білоруса, С.Боринця, В.Будкіна, І.Бураковського, П.Єщенка, А.Гальчинського, Л.Кістерського, Г.Климка, Н.Кузнецової, В.Литвицького, П.Леоненка, Д.Лук'яненка, І.Луніної, З.Луцишин, І.Лютого, В.Міщенко, В.Новицького, О.Плотнікова, І.Пузанова, О.Рогача, А.Румянцева, В.Сіденка, О.Сльозко, В.Степаненка, В.Федосова, А.Філіпенка, С.Циганова, О.Шарова, О.Шниркова, І.Якушика та ін.

Метою статті є дослідження торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського Союзу в сучасних умовах розвитку світового господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності України є подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС.

На сьогоднішній день торговельно-економічне співробітництво між Україною та Європейським Союзом динамічно розвивається. Стабільно зростає двосторонній зовнішньоторговельний оборот та прямі іноземні інвестиції з країн ЄС в українську економіку.

Станом на 2012 рік Україна посідала 22 місце серед торговельних партнерів Європейського Союзу, складаючи 1,1% від загальних обсягів зовнішньої торгівлі ЄС (на долю РФ припадає третє місце і 9,5% відповідно). Хоча із 2011 роком Євросоюз перемістився з першого на друге місце серед зовнішньоторговельних партнерів України, саме він залишається її основним партнером (29,2% у структурі зовнішньої торгівлі України припадає на ЄС, 33% – на Російську Федерацію) [11].

Європейський Союз є одним із основних торговельних партнерів України. Згідно із статистичними даними обсяг експорту товарів та послуг України за 2012р. склав 82337,4 млн.дол. США, імпорту – 91364,4 млн.дол. США, у зовнішньоторговельний оборот України 173701,7 млн.дол. США. Порівняно з 2011р. експорт збільшився на 0,2% (на 151 млн.дол. США), а імпорт – на 2,8% (на 2521 млн.дол. США). Негативне сальдо складало 9027 млн.дол. США (у 2011р. – мінус 6657 млн.дол. США) [8].

Частка експорту до країн СНД та ЄС зменшилась проти 2011р. та складає відповідно 38% та 25,4% (у 2011р. – 39,5% та 26,3%). Частка імпорту з країн СНД та ЄС зменшилась та становить відповідно – 39,1% та 32,6% (у 2011р. 43,2% та 32,8% відповідно), (див. рис. 1.).

До країн СНД експортовано 36,8% усіх товарів, до країн ЄС – 24,8% (за 2011р. – відповідно 38,3% та 26,3%). Із країн СНД імпортовано 40,7% усіх товарів, із країн ЄС – 30,9% (за 2011р. – відповідно 45% та 31,2%).

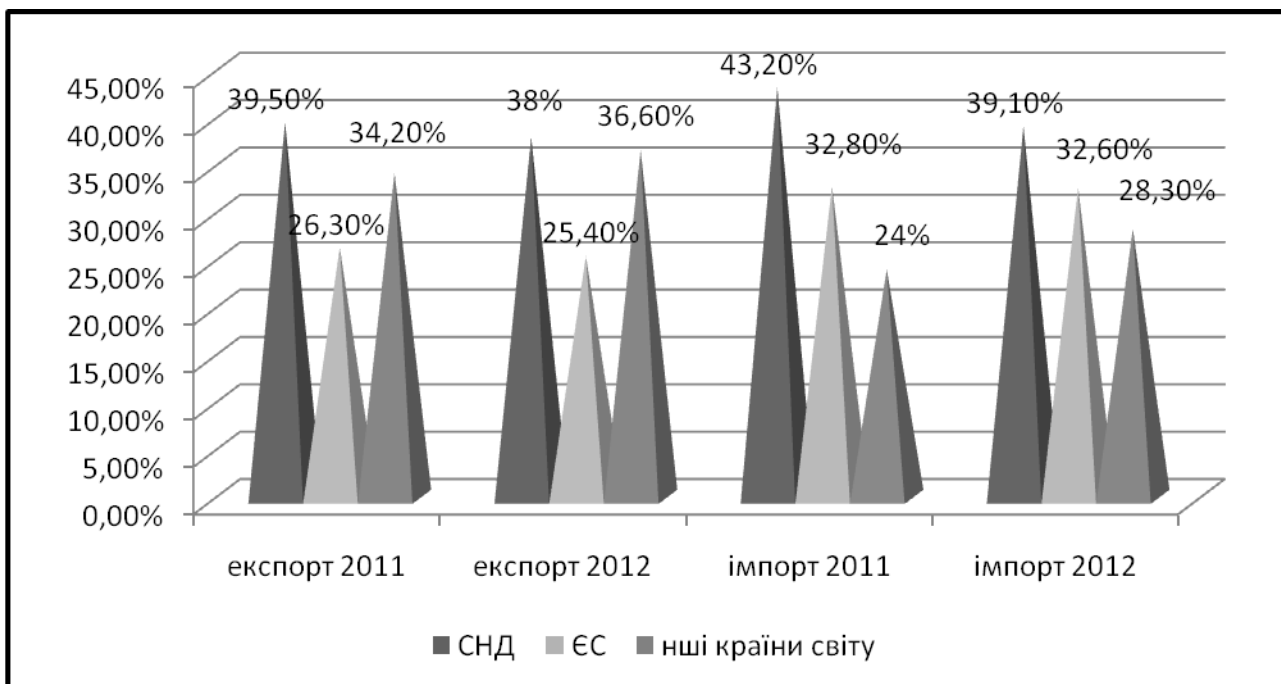

Рис. 1. Динаміка експорту/імпорту всіх товарів та послуг України, (%).

У структурі експорту частка послуг, наданих країнам СНД складала 44,4% від загального експорту послуг, країнам ЄС – 28,1% (у 2011р. – відповідно 45,3% та 26,2%). Від країн СНД було одержано 18,5% від загального імпорту послуг, від країн ЄС – 54,7% (у 2011р. – відповідно 18,8% та 54,4%).

Обсяги зовнішньої торгівлі Європейського Союзу стрімко зростають (не враховуючи загальний спад під час світової економічної та фінансової кризи), і розширення своєї присутності на світових ринках залишається для ЄС актуальним. Україна з її 45,5 млн. населення може становити для ЄС перспективний ринок збуту [8].

Згідно із статистичними даними за 2012 рік обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС склався в обсязі 50 703,9 млн. дол. США або 29,2% від загального обсягу торгівлі України.

При цьому, обсяг експорту товарів та послуг до країн ЄС за згаданий період склався у обсязі 20 876,0 млн. дол. США або 25,4% від загального обсягу експорту товарів та послуг України. В свою чергу, обсяг імпорту з країн ЄС за згаданий період склався у обсязі 29 827,9 млн. дол. США або 32,6% від загального обсягу імпорту в Україну, (див. рис. 1.).

У двосторонній торгівлі між торговельними партнерами продовжує зберігатися негативне сальдо, починаючи з 2006 року, яке за 2012 рік склало 8 951,9 млн. дол. США та збільшилось у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 1 384,9 млн. дол. США (див. табл. 1). Таким чином, можна стверджувати, що торговельні взаємовідносини несуть для України негативний вплив на її економіку.

Таблиця 1

Зовнішня торгівля товарами та послугами України з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом у 2011 – 2012 роках

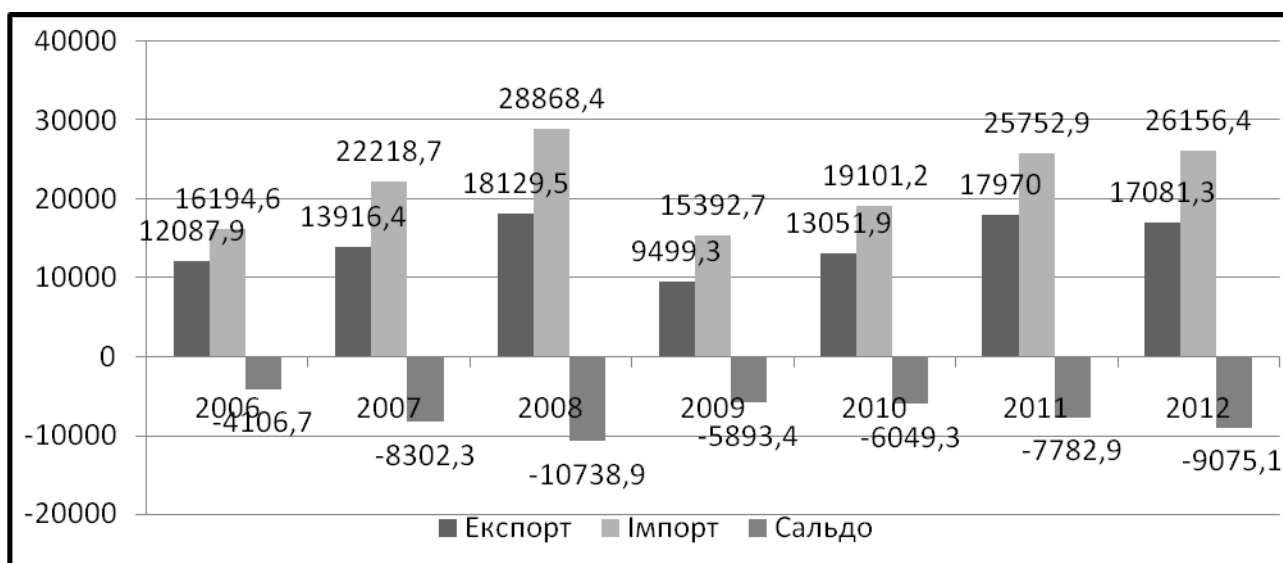
	2011 рік	2012 рік	2012/2011	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	171 044,2	173 701,7	2 657,5	101,6
у т.ч. ЗТО з ЄС	50 726,4	50 703,9	-22,5	99,96
Питома вага у загальному обсязі	29,7%	29,2%	-	-
Експорт всього з України	82 202,1	82 337,4	135,3	100,2
у т.ч. експорт до ЄС	21 579,7	20 876,0	-703,7	96,7
Питома вага у загальному обсязі	26,3%	25,4%	-	-
Імпорт всього до України	88 842,1	91 364,3	2 522,2	102,8
у т.ч. імпорт з ЄС	29 146,7	29 827,9	681,2	102,3
Питома вага у загальному обсязі	32,8%	32,6%	-	-
Сальдо всього по Україні	-6 640,0	-9 026,9	-2 386,9	135,9
у т.ч. з ЄС	-7 567,0	-8 951,9	-1 384,9	118,3

Основні торговельні партнери України за зазначений період: Німеччина (18,6%), Польща (12,7%), Італія (9,7%), Великобританія (6,2%), Угорщина (5,6%).

Основна частка українського експорту припадала на: Польщу (13,0%), Італію (12,5%), Німеччину (10,1%), Іспанію (7,7%), Угорщину (7,6%), Великобританію (6,1%). Основні країни-імпортери: Німеччина (24,5%), Польща (12,6%), Італія (7,7%), Великобританія (6,2%), Франція (6,1%).

Згідно із статистичними даними обсяг торгівлі товарами між Україною та ЄС у 2012 році склався в обсязі 43 237,7 млн. дол. США або 28,2% від загального обсягу торгівлі товарами України.

За 2012р. експорт товарів до країн ЄС склав 17081,3 млн. дол. США і зменшився порівняно з 2011 роком на 4,9%, імпорт – відповідно 26156,4 млн. дол. США та збільшився на 1,6%. Негативне сальдо становило 9075,1 млн. дол. США (- 7782,9 млн. дол. США за 2011р.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,65 (за 2011р. – 0,70), [8], (рис. 2.):

Рис. 2. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами між Україною та ЄС, (млн. дол. США).

У загальному обсязі експорту товарів частка країн ЄС становила 24,8%, імпорту – 30,9% (за 2011р. відповідно 26,3% і 31,2%).

Основні торговельні партнери України за зазначений період: Німеччина (19,5%), Польща (14,2%), Італія (10,9%), Угорщина (6,2%), Іспанія (5,3%).

Основна частка українського експорту припадала на: Польщу (15,1%), Італію (14,5%), Німеччину (9,6%), Іспанію (9,0%), Угорщину (8,8%) [8].

Основні країни-імпортери: Німеччина (26,0%), Польща (13,6%), Італія (8,5%), Франція (6,4%), Чеська Республіка (4,8%).

Обсяг експорту товарів до країн ЄС зменшився проти 2011р. на 888,7 млн. дол. США. При цьому зросли обсяги товарів до Іспанії – на 568,4 млн. дол. США (на 58,6%), Угорщини – на 169,5 млн. дол. США (на 12,6%), Португалії – на 151,6 млн. дол. США (на 78,9%), Естонії – на 103,6 млн. дол. США (на 68,9%), Латвії – на 78,3 млн. дол. (на 35,4%), Бельгії – на 66,8 млн. дол. (на 16,7%), Великої Британії – на 65,7 млн. дол. США (на 13,5%), Ірландії – на 61,3 млн. дол. США (у 5,2 рази), [8],(табл. 2):

Таблиця 2

Зовнішня торгівля товарами України з країнами світу, в тому числі з Європейським Союзом у 2011 – 2012 роках

(млн.дол.США)

	2011 рік	2012 рік	2012/2011	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	151 016,8	153 467,9	2 451,1	101,6
у т.ч. ЗТО з ЄС	43 721,7	43 237,7	-484,0	98,9
Питома вага у загальному обсязі	29,0%	28,2%	-	-
Експорт всього з України	68 409,8	68 809,8	400,0	100,6
у т.ч. експорт до ЄС	17 969,9	17 081,3	-888,6	95,1
Питома вага у загальному обсязі	26,3%	24,8%	-	-
Імпорт всього до України	82 606,9	84 658,1	2 051,2	102,5
у т.ч. імпорт з ЄС	25 751,8	26 156,4	404,6	101,6
Питома вага у загальному обсязі	31,2%	30,9%	-	-
Сальдо всього по Україні	-14 197,1	-15 848,2	-1 651,1	111,6
у т.ч. з ЄС	-7 781,9	-9 075,1	-1 293,2	116,6

Обсяг імпорту товарів з країн ЄС збільшився на 403,5 млн. дол., у т.ч. з Польщі – на 383,7 млн. дол. (на 12,1%), Італії – на 228,8 млн. дол. (на 11,4%), Франції – на 162,9 млн. дол.(на 10,9%), Литви – на 89,1 млн. дол. (на 10,8%), Чехії – на 65,4 млн. дол. (на 5,5%). Зменшилися суттєво обсяги товарів, що надійшли з Румунії – на 196 млн. дол. (на 17,4%), Угорщини – на 167,1 млн. дол. (на 12,6%), Швеції – на 94,5 млн. дол. (на 14,8%).

Вагому частку товарної структури українського експорту до країн ЄС склали чорні метали та вироби з них – 22,7%, зернові культури – 11,6%, руди, шлаки і зола – 9,5%, електричні машини – 8,8%, насіння і плоди олійних рослин – 7,2%, палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки – 6,8%, жири та олії тваринного або рослинного походження – 4,8%, деревина і вироби з деревини – 3,3% [8], (рис. 3.):

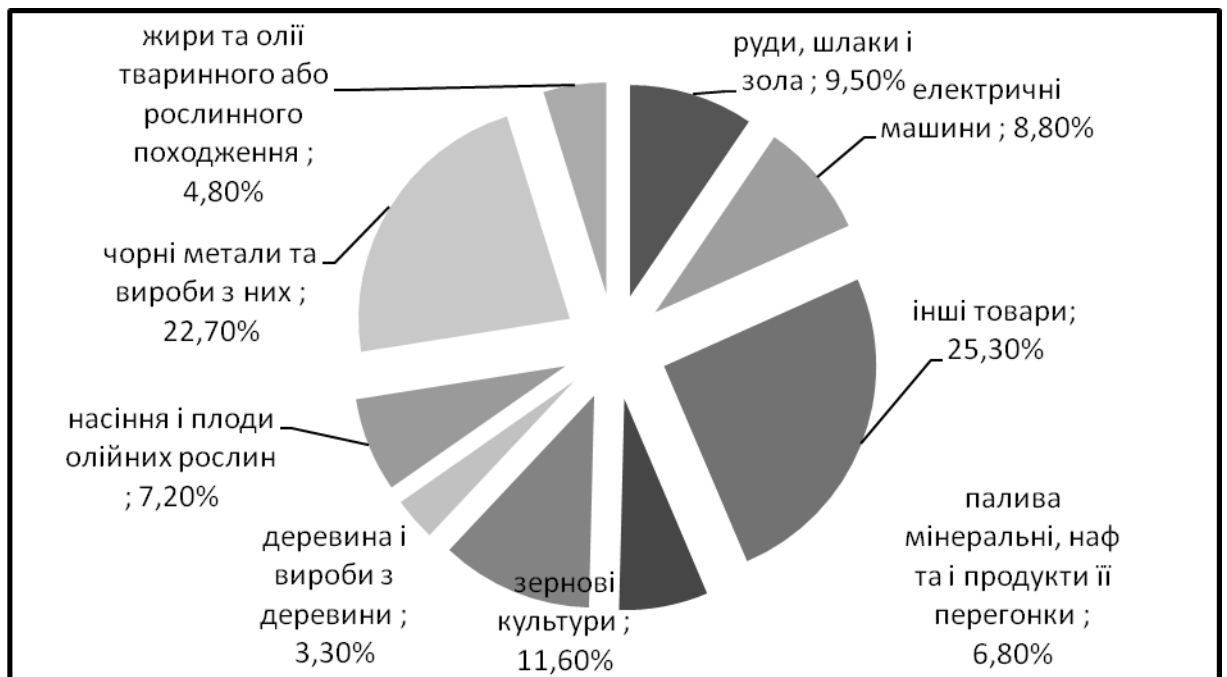

Рис. 3. Основні товарні групи українського експорту до країн ЄС у 2012 році, (%).

Найбільші експортні поставки чорних металів та виробів з них здійснювались до Польщі, Німеччини, Італії; зернових культур – Іспанії, Португалії, Італії; руд, шлаку і золи – Чехії, Польщі, Словаччини; електричних машин – Угорщини, Німеччини, Польщі; насіння і плодів олійних рослин – Італії, Польщі, Нідерландів; палив мінеральних, нафти і продуктів її перегонки – Угорщини, Польщі, Болгарії; жирів та олій тваринного або рослинного походження – Іспанії, Нідерландів, Франції; деревини і виробів з деревини – Польщі, Німеччини, Румунії.

Основу товарного імпорту з країн ЄС склали механічні машини – 13,9%, засоби наземного транспорту, крім залізничного – 11,4%, фармацевтична продукція – 8,3%, палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки – 7,5%, електричні машини – 7,3%, пластмаси, полімерні матеріали – 6,8%, папір та картон – 4,1%, чорні метали та вироби з них – 3,9%, різноманітна хімічна продукція – 3,5% [8], (рис. 4.):

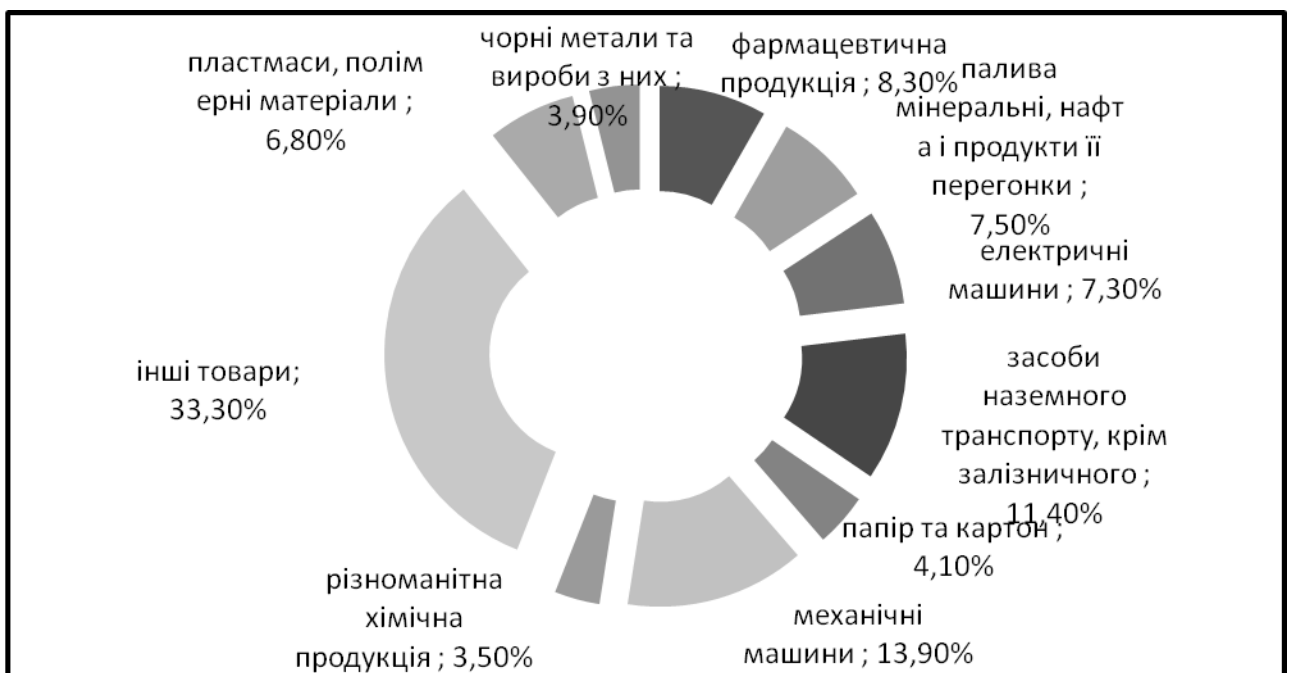

Рис. 4. Основні товарні групи українського імпорту з країн ЄС у 2012 році, (%).

Найбільші імпорتنі надходження механічних машин здійснювались із Німеччини, Італії, Польщі; засобів наземного транспорту, крім залізничного – Німеччини, Великої Британії, Чехії; фармацевтичної продукції – Німеччини, Франції, Австрії; палив мінеральних, нафти і продуктів її перегонки – Литви, Польщі, Румунії; електричних машин – Німеччини, Польщі, Угорщини; пластмас, полімерних матеріалів – Німеччини, Польщі, Італії; паперу та картону – Польщі, Фінляндії, Німеччини; чорних металів та виробів з них – Італії, Польщі, Німеччини; різноманітної хімічної продукції – Німеччини, Франції, Бельгії.

Обсяг торгівлі послугами між Україною та ЄС у 2012 році склався в обсязі 7 466,2 млн. дол. США або 36,9% від загального обсягу торгівлі послугами України [8], (рис. 5.):

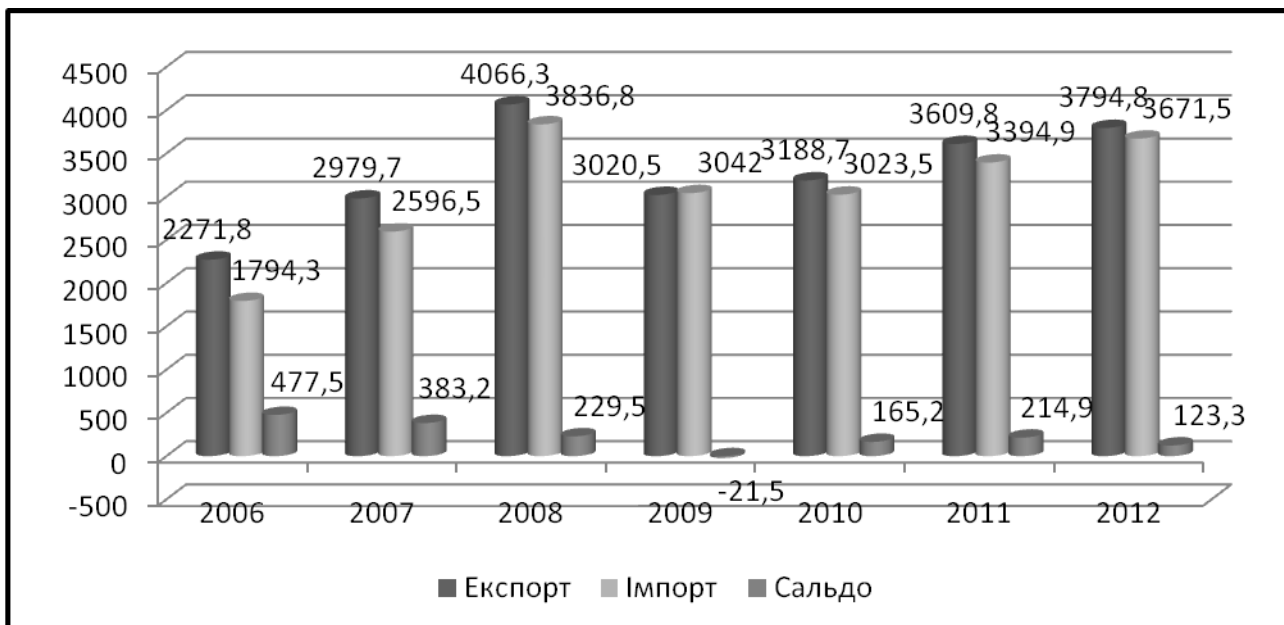

Рис. 5. Обсяги зовнішньої торгівлі послугами між Україною та ЄС, (млн. дол. США).

При цьому, обсяг експорту послуг до країн ЄС за згаданий період склався у обсязі 3 794,8 млн. дол. США або 28,1% від загального обсягу експорту України.

Питома вага експорту послуг країнам ЄС у загальному обсязі складала 28,1%, імпорту – 54,7% (у 2011р. відповідно 26,2% та 54,4%).

В свою чергу, обсяг імпорту послуг з країн ЄС за згаданий період склався у обсязі 3 671,5 млн. дол. США або 54,7% від загального обсягу імпорту послуг України (табл. 3):

Таблиця 3

Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу,
в тому числі з Європейським Союзом у 2011 – 2012 роках

	2011 рік	2012 рік	2012/2011	
			млн. дол.	%
ЗТО всього по Україні	20 027,4	20 233,8	206,4	101,0
у т.ч. ЗТО з ЄС	7 004,7	7 466,2	461,5	106,6
Питома вага у загальному обсязі	35,0%	36,9%	-	-
Експорт всього з України	13 792,2	13 527,6	-264,6	98,1
у т.ч. експорт до ЄС	3 609,8	3 794,8	185,0	105,1
Питома вага у загальному обсязі	26,2%	28,1%	-	-
Імпорт всього до України	6 235,2	6 706,3	471,1	107,6
у т.ч. імпорт з ЄС	3 394,9	3 671,5	276,6	108,1
Питома вага у загальному обсязі	54,4%	54,7%	-	-
Сальдо всього по Україні	7 557,0	6 821,3	-735,7	90,3
у т.ч. з ЄС	214,9	123,3	-91,6	57,4

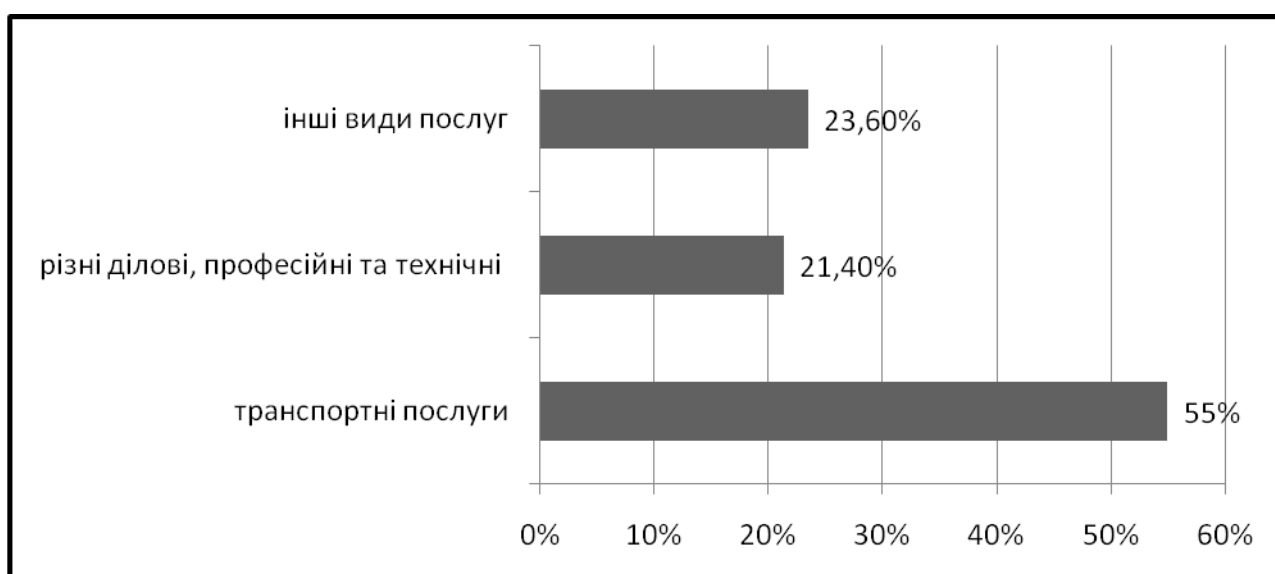
У двосторонній торгівлі послугами між Україною та ЄС продовжує зберігатися позитивне сальдо, яке у 2012 році склало 123,3 млн. дол. США та зменшилось у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 91,6 млн. дол. США.

Основні торговельні партнери України за зазначений період: Великобританія (19,1%), Кіпр (18,3%), Німеччина (13,0%), Австрія (5,2%), Бельгія (5,1%). Основна частка українського експорту припадала на: Великобританію (19,1%), Німеччину (12,1%), Кіпр (12,0%), Бельгію (7,9%), Естонію (5,4%). Основні країни-імпортери: Кіпр (24,9%), Великобританія (19,0%), Німеччина (14,0%), Австрія (6,0%), Польща (4,8%) [7].

Порівняно з 2011 роком експорт послуг країнам ЄС зріс на 185 млн. дол. США, у т.ч. Німеччині (на 10,1%), Данії (на 46,5%), Естонії (на 23,3%), Нідерландам (на 25,8%) та Франції (на 22,6%). При цьому зменшилися обсяги послуг, наданих Австрії (на 16,8%) та Бельгії (на 8,1%).

Імпорт послуг від країн ЄС збільшився на 276,6 млн. дол. США, у т.ч. від Кіпру (на 10%), Німеччини (на 17,7%), Великої Британії (на 7,9%) та Польщі (на 23,4%). Одночасно зменшилися обсяги імпорту послуг від Франції (на 12%), Чехії (на 24,2%) та Австрії (на 5%).

В загальному обсязі українського експорту країн ЄС переважну частку мали транспортні (55%), різні ділові, професійні та технічні (21,4%) послуги (рис. 6.):

Рис. 6. Основні групи послуг українського експорту до країн ЄС у 2012 році, (%).

В експорті транспортних послуг переважали Велика Британія (433,2 млн. дол. США), Кіпр (285 млн. дол. США), Німеччина (262,1 млн. дол. США) та Бельгія (262 млн. дол. США); різних ділових, професійних та технічних послуг – Естонія (172,4 млн. дол. США), Велика Британія (100 млн. дол. США), Німеччина (98,1 млн. дол. США), Австрія (49,6 млн. дол. США) та Нідерланди (46,9 млн. дол. США) [8].

При цьому, структура вітчизняного експорту послуг вирізняється своєю монокультурністю через значне домінування частки транспортних послуг, на які припадає близько двох третин сукупного обсягу послуг, експортованих Україною до ЄС. Завдяки значному експорту цього виду послуг у взаємній торгівлі послугами з ЄС для України склалося позитивне сальдо, яке певною мірою компенсує негативні тенденції нарощування обсягів від'ємного сальдо у торгівлі товарами з ЄС, які спостерігаються протягом останніх років [6, с.29].

Найбільшу питому вагу в загальному обсязі імпорту займали транспортні (21,8%), фінансові (21,6%), різні ділові, професійні та технічні (15,2%) послуги [8], (рис. 7.):

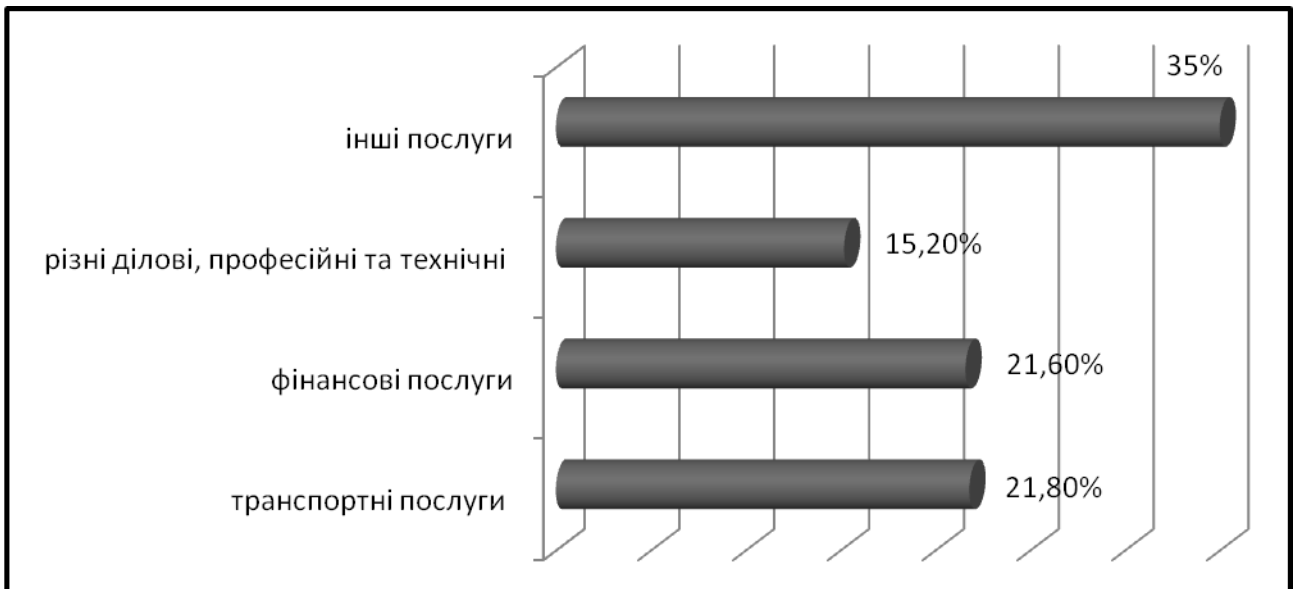

Рис. 7. Основні групи послуг українського імпорту з країн ЄС у 2012 році, (%).

Головними партнерами в імпорті транспортних послуг були Велика Британія (135,5 млн. дол. США), Німеччина (119,6 млн. дол. США) та Кіпр (114,4 млн. дол. США); фінансових – Велика Британія (309,2 млн. дол. США) та Кіпр (252,7 млн. дол. США); різних ділових, професійних та технічних послуг – Німеччина (155,2 млн. дол. США), Велика Британія (87,6 млн. дол. США) та Кіпр (67,7 млн. дол. США) [7].

Висновки: Підсумовуючи, потрібно відмітити, що основними статтями українського експорту до ЄС є: чорні метали та вироби з них; нафта та продукти її перегонки; руди, шлаки і зола; насіння і плоди олійних рослин; зернові культури; жири та олії тваринного або рослинного походження; деревина і вироби з деревини та електричні машини і устаткування.

Основними статтями імпорту в Україну з ЄС є: котли, машини, апарати і механічні пристрої, наземні транспортні засоби, крім залізничних, електричні машини і устаткування, фармацевтична продукція, полімерні матеріали, пластмаси, енергетичні матеріали, нафта та продукти її перегонки, папір та картон.

У товарній структурі зберігаються тенденції до експорту Україною переважно сировинних та базових товарів та імпорту з Європейського Союзу промислової, машинобудівної, а також хімічної продукції з більшою часткою доданої вартості.

Відповідно, основним завданням українських експортерів є збереження на ринках країн ЄС частки української продукції металургійної та металообробної промисловості. Європейський ринок є перспективним для нарощування обсягів експорту продукції сільського господарства за умов наявності відповідних сертифікатів та відповідності стандартам європейського внутрішнього ринку.

В плані економічного співробітництва з країнами-членами ЄС необхідним є формування таких заходів, при яких розвиток торгівлі, розширення економічного співробітництва в галузях, що становлять взаємний інтерес, здійснюється на основі рівності, взаємної вигоди і міжнародного права. Це сприятиме створенню сприятливих умов для збільшення експорту українських товарів на ринку ЄС та забезпечить можливості збалансувати сальдо двосторонньої торгівлі [5, с.17].

Поряд з позитивною тенденцією нарощування загального товарообігу між Україною та ЄС, привертає увагу те, що негативне сальдо торгівлі спостерігається тоді, коли ЄС надає Україні відповідні кредити на вирівнювання платіжного балансу за умови проведення Україною комплексу додаткових заходів з лібералізації режиму імпорту. Це викликає стурбованість, тому що Україною в рамках програми економічних реформ та приведення зовнішньоекономічного режиму у відповідність вимогам СОТ проводиться послідовна його лібералізація, спрямована на відкритість внутрішнього ринку.

Лібералізація експортного режиму має стати головним фактором нарощування та розвитку експорту, що впливатиме на вирівнювання платіжного балансу, скорочення дефіциту державного бюджету, подолання платіжної кризи. Надходження від експорту мають стати джерелом отримання додаткових коштів на закупівлю технологій та інвестиційних товарів виробничо-

промислового призначення для проведення реструктуризації експортоспроможних галузей та забезпечення технологічного оновлення виробництва.

Політика лібералізації зовнішньоторговельного режиму України має забезпечити:

– нарощування експорту в ЄС ліквідної української продукції і за рахунок цього нарощування імпорту інвестиційно промислово-виробничих товарів, необхідних для переобладнання виробництва;

– загальну тенденцію вирівнювання сальдо в торгівлі споживчими товарами з метою забезпечення за рахунок цього компенсації витрат на закупівлю енергоносіїв;

– відповідність ступеня лібералізації режиму імпорту рівню фінансової допомоги, яку отримує Україна за умов виконання зобов'язань щодо зазначеної лібералізації.

Коли від'ємне сальдо України в торгівлі з країнами ЄС буде формуватися значною мірою за рахунок імпорту інвестиційних промислово-виробничих товарів, необхідних для переобладнання виробництва, то це можна сприймати позитивно [2, с.145].

Отже, основними формами економічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом є торгівля товарами та послугами, а також інвестиційна діяльність. Дослідження спільної торговельної та інвестиційної політики з ЄС має особливе значення для України, оскільки дає можливість більш ефективно використовувати її можливості з метою сприяння сталому розвитку країни та інтеграційному зближенню з Європейським Співтовариством.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко ; за ред. акад. НАН України, Надзв. і Повнов. Посла України Л. В. Губерського. – К.: Знання, 2012. – 760 с.
2. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / В.М. Гейц, А.І. Даниленко, М.Г. Жулинський, Ю.А. Левенець, Е.М. Лібанова, О.С. Онищенко; за заг. ред. В.М. Гейця. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. 232 с.
3. Україна в 2005-2011 рр.: стратегічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: монографія / Національний ін-т стратегічних досліджень / Ю. Г. Рубан (заг.ред.). – К.: НІСД, 2011. – 855с.
4. Шендеровська А.В. Міжнародно-правові засади вступу України до Європейського Союзу : монографія / А. В. Шендеровська, А. Г. Шендеровський ; Акад. муніц. упр., Юрид. ф-т. – Умань: Уман. комун. вид.-полігр. п-во, 2011. – 167 с.
5. Щербата Н.З. Зовнішньоекономічна політика Європейського Союзу в зонах вільної торгівлі : монографія / Н. З. Щербата ; Волин. нац. ун-т ім. Л. Українки. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Л. Українки, 2011. – 199 с.
6. Шнирков О. Політика Європейського Союзу у сфері міжнародної торгівлі: особливості сучасного етапу / О. Шнирков // Економічний часопис – XXI. – 2009. № 5. С. 28-31.
7. <http://me.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
8. <http://ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби статистики України.
9. <http://www.eba.com.ua/> – офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації в Україні.
10. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm – офіційний сайт Представництва ЄС в Україні.
11. <http://mfa.gov.ua/ua> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.

Побоченко Л. Н., Любарцева К. Д. Анализ торгово - экономического сотрудничества Украины со странами Европейского Союза / Институт международных отношений Национального авиационного университета.

В статье исследовано современное состояние и тенденции развития торгово-экономического сотрудничества Украины со странами Европейского Союза в современных условиях развития мирохозяйственных процессов. Проанализировано внешнюю торговлю товарами и услугами Украины с Европейским Союзом и выделены основные проблемы торгово - экономического сотрудничества между ними.

Ключевые слова: *внешнеторговый оборот, внешняя торговля, экспорт/импорт товаров и услуг, торгово-экономическое сотрудничество, торговые партнеры.*

Pobochenko L., Lyubartseva K. Analysis of trade-economic cooperation between Ukraine and the European Union countries / Kiev National Aviation University/Institute of International Relations

In the article the current status and development trend of trade - economic cooperation between Ukraine and the countries of the European Union in the current conditions of world economic processes. Analyzed foreign trade in goods and services of Ukraine with the EU and highlights the major challenges for trade - economic cooperation between them.

Today, trade and economic cooperation between Ukraine and the European Union is developing dynamically. Steadily increasing bilateral trade turnover and foreign direct investment from the EU in the Ukrainian economy. As of 2012, Ukraine ranked 22 among the trading partners of the EU, accounting for 1.1% of total EU trade (the share of third place and accounted for 9.5%, respectively). Although the 2011 year of the European Union has shifted from first to second place among the trade partners of Ukraine, that it remains the dominant stalls (29.2% in the structure of foreign trade of Ukraine is the EU, 33% - of the Russian Federation).

Main categories of Ukrainian exports to the EU are: ferrous metals and articles thereof oils and products of their distillation; ores, slag and ash, seeds and oleaginous fruits, grains, fats and oils of animal or vegetable products, wood and wood products and electrical machines and equipment. The main items of imports in Ukraine and the EU are: boilers, machinery and mechanical appliances, ground vehicles, except rail, electrical machinery and equipment, pharmaceuticals, polymers, plastics,

energy materials, petroleum and refining products, paper and paperboard.

In the commodity structure of stored trend towards Ukraine exports mainly raw materials and basic commodities and imports from the EU industry, machinery and chemical products with higher added value.

Accordingly, the primary goal is to preserve Ukrainian exporters to the EU market share of Ukrainian metallurgy and metalworking industries. The European market is promising for increasing exports of agricultural products subject to the availability of relevant certificates and conformity European internal market.

In terms of economic cooperation with the EU Member States is necessary to the formation of such action, in which the development of trade, expansion of economic cooperation in areas of mutual interest, based on equality, mutual benefit, and international law. This will create favorable conditions for Ukrainian exports to the EU market and provide opportunities to balance bilateral trade balance.

Along with the positive trend of increasing total trade turnover between Ukraine and the EU draws attention to the fact that the negative balance of trade occurs when EU gives Ukraine the corresponding credit to equalize the balance of payments conditions of Ukraine set of additional measures to liberalize the import regime. This is a concern because Ukraine within the framework of economic reforms and bringing foreign trade regime into conformity with WTO requirements made it consistent liberalization aimed at opening the domestic market.

Keywords: *foreign trade, foreign trade, export/import of goods and services, trade and economic cooperation, trade partners.*